

Nr 26

Av herr Ollén m. fl., om lagstiftning rörande förfarandet vid handläggning av skattemål i kammarrätten.

Allteftersom de direkta skatterna stigit och tagit allt större andel av de skattskyldigas inkomster i anspråk, har frågan om skatteförfarandets utformning fått ökad vikt. Då det gäller regler om skatteprocessen, anmäler sig såväl intresset att göra utredningsformerna så effektiva som möjligt som intresset av att på bästa sätt tillgodose den enskildes behov av rättssäkerhet. Från och med ingången av innevarande år träder en ny taxeringsförordning i kraft. Denna innebär, att de två synpunkter, som nyss angivits, blivit bättre tillgodosedda i de båda första instanserna — hos taxeringsnämnd och hos prövningsnämnd — än tidigare.

Nyligen har förslag till lag, som begränsar fullföljds möjligheten till regeringsrätten i skattemål, remitterats till lagrådet. Därest förslag av denna art i någon form skulle realiseras, blir konsekvensen den, att mellaninstansen mellan prövningsnämnderna och regeringsrätten, d. v. s. kammarrätten, i många fall blir slutinstansen i skattemål.

Anmärkningsvärt är, att medan såväl de båda första instanserna som slutinstansen i skattemål varit föremål för lagstiftarens intresse, kammarrätten såsom mellaninstans i stort sett lämnats obeaktad. Detta är ägnat att väcka så mycket mera förvåning som förfarandet hos kammarrätten är otidsenligt i särdeles hög grad. Över huvud saknas i allt väsentligt för skattemålen avpassade regler om hur dessa skall handläggas i denna instans. Taxeringsförordningen innehåller icke några föreskrifter om förfarandet hos kammarrätten. De bestämmelser i ämnet som finns är väsentligen att söka i instruktionen för kammarrätten. Dessa är i och för sig synnerligen knapphändiga och — såsom framgår av vad nyss sagts — meddelade i administrativ väg. Uppenbarligen är det en angelägenhet av stor vikt att vår skatteprocess snarast förses med moderna regler om förfarandet i kammarrätten, vilka bör vara av tillbörlig konstitutionell kvalitet, d. v. s. intagas i lag. Den på sitt sätt viktigaste regeln beträffande förfarandet i kammarrätten är bestämmelsen i instruktionen för denna, att kammarrätten skall tillämpa vad som gäller för hovrätt enligt rättegångsbalken i motsvarande delar, då annat ej stadgas. Även om härigenom det i rättegångsbalken för hovrätt föreskrivna förfarandet formellt blivit tillämpligt även å kammarrätten — och det också vid handläggning av skattemål — kan en bestämmelse av denna art icke anses på

ett tillfyllestgörande sätt lösa frågan om processuella regler för handläggningen av skattemål i kammarrätten.

Självfallet bör skatteprocessen genom samtliga instanser betraktas som en enhet och ses i sitt sammanhang. Att t. ex. i de båda första instanserna tillämpa ett administrativt förfarande (enligt taxeringsförordningen), i kammarrätten ett annat (hovrättsprocessen) och i regeringsrätten en tredje ordning kan icke vara rationellt. Utredningsmöjligheterna i de olika instanserna bör avpassas till varandra så, att garantier skapas för att i varje instans ett med hänsyn till dess behov fullt tillfredsställande material finnes att tillgå. Vad som faller i ögonen är bl. a., att kammarrätten icke tillämpar muntlighet i sitt förfarande. Givetvis gäller många skattemål rättsfrågor, där plädering och utredning med fördel kan ske skriftligen, men i många fall avser skattemålen rena bevisningsfrågor. Det borde vara en självfallen sak, att kammarrätten i dylika mål skulle kunna anordna och också anordnade ett muntligt förfarande. Att så sker, är mången gång påkallat såväl ur den skattskyldiges synpunkt som med hänsyn till det allmänna. Den enskilde bör beredas tillfälle att direkt inför dem, som har att avgöra målet, anföra all den bevisning och den övriga argumentation han kan ha att andraga. Det allmännas representant bör ha den möjlighet muntligheten ger att fullständiga utredningen och skapa bästa möjliga underlag för ett riktigt avgörande från kammarrättens sida.

Över huvud måste ett viktigt önskemål vid en reform av kammarrättens förfarande vara, att vikten av en aktiv processledning betonas i högre grad än nu är fallet. Myndigheten måste ha att tillse, att allt det material, som erfordras för att nå ett riktigt bedömande av målet, också såvitt möjligt föreligger.

Vidare är angeläget, att garantier skapas för enhetlighet i rättstillämpningen. För närvarande förekommer t. ex. olika praxis på olika divisioner inom kammarrätten i en så viktig fråga som desertering av för sent inkomna besvär. Åtgärder bör vidtagas för att upprätthålla en enhetlig rättstillämpning så långt det är möjligt inom en myndighet, som arbetar på avdelningar.

En sådan utredning bör vara oförhindrad att jämväl beakta frågor, som sammanhänger med förfarandet i lägre och högre instanser i skattemål. Bl. a. bör det vara en öppen fråga, huruvida lagregler om kammarrätten bör få sin plats i taxeringsförordningen eller om de bör ges en mera fristående ställning och tillämpas även i andra mål än taxeringsmål. Sambandet med processen i regeringsrätten måste givetvis även beaktas.

Under hänvisning till det anförda får vi hemställa,

att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om en skyndsam utredning om antagande av lagregler om ett förbättrat förfarande i kammarrätten vid handläggning av skattemål.

Stockholm den 17 januari 1958

David Ollén

Birger Lundström

And. E. Johansson

Einar Danmans

Johan Sunne

Martin Söderquist

Nr 27

Av herr **Ohlon m. fl.**, *angående utredning av frågan om möjlighet till domstolsmässig prövning av rättsfrågor i förvaltningen.*

(Lika lydande med motion nr 32 i Andra kammaren)

Stockholm den 17 januari 1958

Sven Em. Ohlon

Gust. Sundelin

E. A. Lindblom

Rudolf Boman

Hugo Osvald

Nr 28

Av herr **Arvidson** och herr **Nilsson, Yngve**, *angående viss ändring av 33 § lagen om expropriation.*

(Lika lydande med motion nr 19 i Andra kammaren)

Stockholm den 16 januari 1958

J. A. Arvidson

N. Yngve Nilsson
